

Ця книжка
для БАТЬКА, МАТЕРІ і СКІПА,
з любов'ю

ІЛЮСТРОВАНІЙ ЧОЛОВІК

ПРОЛОГ

Я познайомився з Ілюстрованим Чоловіком теплого пообіддя на початку вересня. Саме завершував двотижневу мандрівку штатом Вісконсин, плентаючись асфальтною дорогою. Уже давно минув час обіду, коли я нарешті зробив привал, поїв свинини з бобами, закусив пончиком і якраз намірився влягтися на траві і почитати, коли це на пагорбі з'явився Ілюстрований Чоловік; якусь мить він стояв там на тлі ясного неба.

Тоді я ще не знав, що він ілюстрований. Мені було відомо лиш те, що він високий, з колись добре розвиненими м'язами; однак із якоїсь причини віднедавна неабияк потовстів. Пригадую, руки у нього були довгі, кисті повні, обличчя дитяче і майже без шиї посаджене на масивний тулуб.

Вочевидь він відчув мою присутність, бо, не дивлячись на мене прямо, мовив свої перші слова:

— Не підкажете, де б я міг знайти роботу?

— Боюся, що ні, — відповів я.

— Впродовж сорока років я ніколи довго не затримувався на жодній роботі, — повідомив він.

І хоча того дня було доволі спекотно, вовняна сорочка на ньому була зацеплена на всі ґудзики. Рукави спущені і застібнуті навколо широких зап'ясть. Піт струменів його обличчям, але він не робив спроб розщібнути сорочку.

— Гарзд, — озвався він нарешті, — ця місцина аж ніяк не гірша для ночівлі за будь-яку іншу. Ви ж не проти мого товариства?

— У мене вдосталь їжі, щоб пригостити вас, — сказав я.

Він важко опустився на землю, пробурмотівши:

— Ви ще пошкодуєте, що запросили мене залишитися, — а тоді додав: — Усі шкодують. І тому я весь час у русі. От тобі маєш, невдовзі День праці — це ж

розпал масових розваг та ярмарків! Я мав би загрибати гроші лопатою на балаганних виставах в усіх навколишніх містечках, але ось він я — отут — без жодних перспектив.

Він стягнув із себе величезний черевик і пильно придивився до нього.

— Зазвичай я тримаюся однієї роботи днів десять. Тоді неодмінно щось стається і мене звільняють. А тепер мене на жоден ярмарок в Америці ближче ніж на десять футів не підпустять!

— А в чім річ? — запитав я.

Замість відповіді він повільно розстібнув затісний комірець сорочки і, заплющивши очі, весь віддався процесу розстібання гудзиків — зверху донизу. Його пальці ковзнули, обмацуючи власні груди.

— Кумедно, — зронив він, не розплющуючи очей. — Їх не можна намацати, однак вони все-таки там. Я все ще надіюся, що одного дня погляну туди, а їх не буде. У найспекотніші дні я годинами ходжу під палючим сонцем, засмагаючи; сподіваючись, що мій піт врешті-решт їх змие, а сонце випалить, однак на заході сонця вони все ще там.

Він ледь повернув голову у мій бік, виставивши напоказ свої груди.

— Вони все ще там?

По тривалій паузі я видихнув:

— Так, — підтвердив. — Вони все ще там.

Картинки.

— Є ще одна причина, чому я завжди заціпаю комір сорочки, — пояснив він, нарешті розплющуючи очі, — через дітлахів. Вони біжать за мною сільськими стежинами. Всі хочуть побачити ці картинки, й однак... ніхто не хоче їх бачити.

Він зняв із себе сорочку і зібгав її в руках. Чоловік був покритий картинками, починаючи від блакитного татуйованого кільця на шиї аж до лінії талії.

— Я такий самий і нижче, — сказав він, немовби прочитавши мої думки. — Я увесь розмальований. Погляньте! — і розтулив кулак. На долоні його красувалася троянда — свіжозрізана, з крапельками кришталевої роси на ніжних рожевих пелюстках. Я мимоволі простягнув руку, аби доторкнутися до неї... однак то був лише малюнок.

Що ж стосується інших частин його тіла, то я сидів і лиш витріщався — бо то було справжнє буйство ракет, фонтанів і людей, зображених із найменшими деталями та у найяскравіших барвах; ви майже чули голоси — слабкі та приглушені — усього того натовпу, що населяв його тіло. Коли плоть колихалася, крихітні ротики тремтіли, дрібненькі зелено-жовті оченята кліпали, маленькі рожеві рученята жестикулювали. На широких грудях Чоловіка-у-картинках виднілися

золотисті луки, блакитні річечки та високі гори; а зорі, сонця і планети Молочним шляхом розтікалися бо його грудях.

Не менш ніж двадцять груп людей були вигадливо розміщені на його руках, плечах, спині, боках та зап'ястях — так само, як і на всій поверхні живота. Їх можна було углядіти серед волосяних лісів, вони проглядали поміж сузір'їв веснянок або ж визирали з-під печер-пахв, зблискуючи очицями-діамантами. Кожен, здавалося, був зайнятий власною справою і кожен становив довершений портрет.

— Одначе вони прегарні! — зауважив я.

Як мені описати усі ці картинки? Якби Ель Греко¹ малював у розквіті свого таланту мініатюри, не більші за людську долоню, і доповнював їх незліченними деталями, надаючи їм природного жовтувато-зеленового забарвлення та анатомічних подробиць, то, ймовірно, він міг би скористатися тілом цього чоловіка для свого мистецтва. Кольори мерехтіли у тривимірному зображенні. Вони були віконечками, що прозирають у яскраву реальність. Тут були зібрані, неначе на одній стіні, найкращі картини світу: цей чоловік був ходячою галереєю скарбів. Це не були витвори дешевого ярмаркового майстра тату, що послуговується лише трьома фарбами й від якого тхне віскі. Це було творіння справжнього генія — сповнене життя, промовисте й прегарне.

— Атож, — сказав чоловік, — я так пишаюся своїми малюнками, що залюбки спалив би їх усі. Я уже все перепробував: наждачний папір, кислоту, ніж...

Сонце сідало, місяць з'явився на сході.

— Бачте, — пояснив Ілюстрований Чоловік, — ці малюнки пророкують майбутнє.

Я промовчав.

— Удень, на сонці, ще нічого, — продовжив він. — Я міг би демонструвати їх на ярмарках. Але вночі... картинки рухаються, малюнки змінюються.

Напевно, я мимохіть посміхнувся.

— І давно вони на вас?

— У 1900 році, коли мені було двадцять і я працював на ярмарку розваг, пошкодив ногу. Це вивело мене з ладу, і я змушений був зайнятися чимось іншим. Тож я вирішив зробити собі татування.

— Одначе хто набивав вам ці малюнки? І що сталося потім із тим майстром?

— Вона полинула назад у майбутнє, — сказав він. — Я знаю, що кажу. Це була стара жінка, вона мешкала в маленькому будиночку десь у центральній частині штату Вісконсин, зовсім недалеко звідси. Стара карга, котра однієї миті виглядала

¹ Ель Греко (ісп. *El Greco* — грек, справжнє ім'я Доменікос Теотокопулос (1541–1614)) — іспанський художник грецького походження, у полотнах якого вбачаються космічний простір та потойбічне світло, екстатичні персонажі та святі фанатики.

на всі тисячу років, а іншої — років на двадцять, не більше; однак вона стверджувала, що здатна мандрувати в часі. Тоді я розсміявся. Тепер я їй вірю.

— Але як ви на неї натрапили?

Він розповів, що побачив її кольорову вивіску при дорозі: «Картинки на тілі!». Справжні ілюстрації — замість татувань! Художня робота! Отож він просидів у неї цілісіньку ніч, поки її чарівні голки жалили його люто, як оси, та лагідно, мов бджоли. На ранок він був схожий на чоловіка, котрий потрапив під прес з 24 кольорами всередині і вийшов з-під нього вичавлений, однак яскравий і барвистий.

— Упродовж п'ятдесяти років я щоліта полюю на неї, — сказав він, розмахуючи руками. — І коли врешті-решт віднайду ту відьму, то неодмінно вб'ю її!

Сонце нарешті сіло. Заяскріли перші зорі, і місяць освітив поля трави й пшениці. У сутінках картинки на тілі Ілюстрованого Чоловіка палали мов вуглики — наче рубіни й смарагди — барвами Руо¹ та Пікассо, видовжені, наче спресовані силуети Ель Греко.

— Отож, мене звільняють, щойно картинки починають рухатися. Людям не подобаються різкі зміни на моїх малюнках. Бо ж кожна ілюстрація на мені — це маленьке оповідання. Якщо ви поспостерігаєте за картинками, то за кілька хвилин вони повідають вам цілу історію. За три години споглядання ви зможете переглянути від вісімнадцяти до двадцяти сюжетів, розіграних просто на моєму тілі; ви зможете розчути голоси і багато чого передумати. Воно все тут і чекає, щоб ви на нього глянули. А на додачу на моєму тілі є ще особлива світлова пляма.

Він оголив спину.

— Бачите? На правій лопатці немає чіткого малюнка — там справжня мішанина усього.

— Так, бачу.

— Коли я перебуваю поруч із кимось достатньо довго, ця світлова пляма «захмарюється» і заповнюється. Якщо я з жінкою, то вже за годину її портрет проступає у мене на спині і оповідає історію усього її життя — як вона житиме, як помре, який вигляд матиме, коли їй виповниться шістдесят. Якщо я з чоловіком, то за годину і його портрет уже буде в мене на спині. На картинці відобразиться, як він впаде зі скелі чи то загине під колесами потяга. І, отже, мене знову звільняють.

Увесь час, поки він говорив, руки його дбайливо обмацували власні картини — так, начебто він підправляв їхні рами, здмухував пилюку. Це були рухи знавця, покровителя мистецтва. Тепер він лежав горілиць, довжелезний і гладкий під

¹ Жорж Руо (1871–1958) — відомий французький художник-експресіоніст, графік, дизайнер.

місячними променями. Ніч була тепла, повітря задушливе, ані повіву вітерцю. Ми обидва зняли сорочки.

— Ви так і не знайшли ту стару?

— Ні.

— А чому ви гадаєте, що вона прибула з майбутнього?

— Бо звідкіля ж іще вона могла знати усі ті історії, які зобразила на мені?

Він втомлено заплющив очі. Голос його тепер звучав ледь чутно.

— Іноді, вночі, я можу відчувати їх — оці мої картинки: вони мурашками повзають по моїй шкірі. І тоді я знаю, що вони чинять те, що й повинні. Відтак я вже не роблю спроб поглянути на них, а просто намагаюсь відпочити. Сплю я зовсім мало. Ви також на них не дивіться — попереджаю вас. Коли засинатимете, відверніться від мене.

Я лежав на спині за кілька футів від нього. Він видавався доволі сумирним, до того ж картинки на його тілі були такі гарні. Якби не ці ілюстрації, я б легко викинув усю цю балаканину з голови. Я втупив очі в малюнки. Будь-хто збожеволів би, якби в нього на тілі було отаке.

Ніч була ясна. Я чув, як при світлі місяця дихає Ілюстрований Чоловік.

Десь віддалік, в улоговині, сюрчали цвіркуни. Я влігся так, щоб бачити картинки. Пройшло, либонь, десь із пів години. Чи спав Ілюстрований Чоловік, чи ні, цього сказати не можу, але раптом я почув його шепіт:

— Вони ж рухаються, чи не так?

Якусь мить я вичекав. Тоді підтвердив:

— Так.

Картинки й справді рухалися — усі по черзі, і кожна — лише хвилину чи дві. Ось тут, при світлі місяця, тоненько дзвеніли думки й відлунювали далекі морські звуки; здавалося, на кожній картинці розігрується маленька драма. Важко сказати, знадобилася година чи й усі три, щоби драми завершилися. Я знаю лише те, що лежав зачарований і навіть не рухався, допоки зорі не зробили повне коло на небосхилі.

Вісімнадцять картинок, вісімнадцять історій. Я рахував їх одну за одною.

Спершу мої очі зосередилися на одній сцені: великому будинку з двома людьми всередині. Я бачив політ грифів на небі, яке прорізали сліпучі спалахи; бачив жовтогарячих левів, чув голоси.

Перша ілюстрація затремтіла й ожила...

ВЕЛД¹

— Джордже, піди заглянь у дитячу кімнату.

— А що з нею не так?

— Не знаю.

— Ну, так а я тут до чого?

— Я просто хочу, щоб ти сам подивився. Або зателефонуй психологові, хай він гляне.

— А якого дива психолог забув у дитячій кімнаті?

— Ти краще від мене знаєш.

Жінка стояла серед кухні і дивилася, як плита з діловитим гудінням готувала вечерю на чотирьох.

— Просто ця дитяча вже не така, як була.

— Ну, гаразд, ходімо глянемо.

Вони пройшли залюю їхнього звукоізовованого Щасливого Будинку, що обійшовся сім'ї у тридцять тисяч доларів. Хоч і обійшовся він дорого, зате цей дїм їх одягав, годував, заколисував, грав і співав для них, і взагалі був дуже хорошим. На наближення людей зреагував якийсь давач, і не встигли вони пройти і трьох метрів, як у дитячій автоматично увімкнулося світло. За цим самим принципом усе освітлення вимикалося, коли з кімнат виходили.

— Ну, — промовив Джордж.

Вони стояли на покритій соломю підлозі дитячої кімнати. Її площа складала сто сорок чотири квадратних метри, а висота сягала десяти метрів. Хоч вона і коштувала як добра половина будинку, Джордж тоді сказав: «Для дітей нічого не пожалію».

У дитячій було тихо. Вона була порожня, як галявина в джунглях у спекотний полудень. Стїни були пусті і двовимірні, але в ту мить, коли Джордж та Лїдія Гедлі стали у центр кімнати, вони загули і почали змінювати свою кристалічну структуру. Раптом подружжя опинилося посеред африканського велду: зображення стало тривимірним, реальність воно відтворювало до найменшого камінчика і соломинки. Стеля над ними перетворилась у безкрайне небо з палючим жовтим сонцем.

Джордж Гедлі відчув, що пітніє.

¹ Велд — засушливі плато у Південній Африці, здебільшого у ПАР, що знижуються ступенями від 1800 до 300 метрів, від нагір'я Басуто Драконових гір на сході до впадини Калахарі на заході і долини річки Лїмпопо на півночі. Для велдів характерний багатий рослинний і тваринний світ.

— Пішли в тінь, — запропонував він дружині, — а то це аж занадто реалістично. Проте я не бачу в цьому нічого поганого.

— Чекай, зараз побачиш, — запевнила дружина.

Увімкнулись одорофони, і людей, що стояли посеред африканського степу, огорнула хвиля нових ароматів. Враз запахло пожухлою травою; до цього аромату домішалася прохолода від сусіднього озерця, сильний, різкий запах тварин і перчений запах пилуки, що висіла в повітрі. Кімнату сповнили нові звуки: глухий відгомін стада антилоп, що збивали копитами зелений дерен, і шурхотіння крил стерв'ятників. У небі майнула тінь і чорним віялом пройшлася по спітнілому, зверненому догори обличчю Джорджа.

— Гидотні створіння, — почувся голос дружини.

— На те вони і стерв'ятники.

— Бачиш левів, он аж ген там, вдаліні? Ідуть до води, отже, щойно пообідали. Правда, не знаю ким, — сказала Лідія.

— Твариною якоюсь, — Джордж склав долоню «дашком», закривши очі від палючого сонця. — Зеброю чи новонародженим жирафом.

— Ти впевнений? — напружено запитала Лідія.

— Та вже трохи запізно, щоби бути *левним*, — з посмішкою відповів чоловік. — Бачу лиш обгризені кістки і кількох стерв'ятників, що б'ються за недоїдки.

— Ти чув крик? — раптом запитала дружина.

— Ні.

— Ну, лише хвилину тому?

— Ні, вибач.

Леви підходили ближче. Дивлячись на них, Джордж ще раз подумки висловив захоплення тим генієм механіки, котрий створив цю кімнату. Така повинна бути в кожному домі. Дивовижна практичність за смішні гроші. Нехай вони іноді лякають фанатичною увагою до деталей, змушують завмирати від страху й інколи переживати інші неприємні відчуття, але ж яка це забава! До того ж, для всіх: не лише для власного сина чи доньки, але і для себе самого. Подумати тільки — за одну мить ти можеш опинитися на іншому кінці світу, миттєво змінити обстановку. Кімната до твоїх послуг!

І ось зараз, всього за п'ять метрів від них, назустріч ішли леви. Вони були жахливо реальними, настільки реальними, що аж дух перехоплювало від запаху їхніх покритих пилом, м'яких, нагрітих сонцем грив; їхня шерсть здавалася жорсткою на дотик, а жовтава шкіра виблискувала, як вишуканий французький gobelen. Цей жовтавий колір зливався з пожухлою травою, їхнім надсадним диханням і запахом м'яса із заслинених пащ.

Леви завмерли, уважно вивчаючи Джорджа та Лідію Гедлі своїми страшними жовто-зеленими очима.

— Обережно! — скрикнула Лідія.

Хижаки скочили за ними.

Лідія стрімголов кинулася втікати, Джордж інстинктивно побіг услід. Вже опинившись у вітальні, з грюкотом зачинивши двері, він почав сміятися, а дружина плакати: обоє щиро дивувались такій реакції одне одного.

— Джордже!

— Лідіє, моя маленька, ти злякалася, бідолашко?

— Вони нас ледь не загризли!

— Лідіє, то стіни, пам'ятай це. Просто стіни з кристалічними панелями. Так, вони видаються дуже реалістичними — Африка в твоїй вітальні — але це всього лиш тривимірне зображення, надчуттєвий кольоровий фільм з ментальним записом, який транслюється на скляні екрани. Плюс ще динаміки і запах з одорофонів. Тримай хусточку.

— Мені страшно, — дружина міцно притулилася до чоловіка, не перестаючи плакати. — Ти бачив? Ти відчував їх? Вони надто реалістичні.

— Ну, все ж закінчилося гаразд, Лідіє...

— Ти мусиш сказати Венді та Пітеру, щоби вони більше не читали про Африку.

— Добре, добре, — пообіцяв Джордж, голублячи дружину.

— Обіцяєш?

— Обіцяю.

— І закриєш дитячу на декілька днів, доки я заспокоюсь.

— Ти ж знаєш, як Пітер це сприйме. Он минулого місяця задля покарання я всього на пару годин зачинив дитячу. То він таке зчинив! Венді теж не відставала. Вони просто-таки живуть тією кімнатою.

— Її треба зачинити, що б там не було.

— Добре, — чоловік з неохотою замкнув на замок велетенські двері. — Ти просто забагато працювала, от і виснажилась. Відпочинь трохи.

— Не знаю... Не знаю. — Лідія втерла хустинкою носа і сіла в крісло, яке тут же почало її колисати. — Може, мені навпаки не вистачає роботи. Вільного часу купа, от і лізуть у голову дурниці. Чому б нам не замкнути цей будинок і не поїхати відпочити на кілька днів?

— Хочеш сказати, ти смажитимеш мені яєчню?

— Так, — кивнула вона.

— І лататимеш мені шкарпетки?

— Так, — ще енергійніше закивала дружина, з очима, повними сліз.

— І прибиратимеш кімнати?

— Так, так, звичайно!

— А я вважав, що ми купили цей будинок для того, щоби самим не виконувати хатню роботу...

— У цьому й річ. Я починаю думати, що мені тут не місце. Будинок замінив дружину, матір, няньку. Хіба я можу дати дітям щось краще від африканського велду? А чи можу я так ретельно їх викупати, як це робить автоматична ванна? Не можу. І річ не лише в мені. Ти останнім часом теж жахливо нервуєш.

— Припускаю, це все через цигарки, куриєш забагато.

— Ні, схоже на те, що ти теж не знаєш, чим себе зайняти у власному домі. Кожного ранку ти куриєш все більше, в обід п'єш все більше кави, а на ніч приймаєш все більше снодійного. Ти теж починаєш відчувати, що стаєш зайвим.

— Правда? — Джордж замовк, силкуючись знайти у собі згадане відчуття.

— Ой, Джордже! — зойкнула Лідія, поглядаючи на двері позаду чоловіка. — А ті леви не виберуться звідти, правда?

Чоловік озирнувся на двері дитячої і побачив, як вони здригнулися, ніби зсередини на них хтось стрибнув.

— Звичайно, ні!

Вони вечеряли на самоті. Венді та Пітер по відеофону сказали, що в місті влаштували якийсь маскарад і чекати їх не варто, бо прийдуть пізно. Тож Джордж тепер сидів за столом і спантеличено дивився, як обідній стіл сам діставав страви зі свого механічного нутра.

— Забули кетчуп, — промовив він.

— Вибачте, — почувся тоненький голосок зсередини, і кетчуп миттю з'явився на столі.

«А щодо дитячої, — розмірковував Джордж, — то дітям справді не зашкодить, якщо я її на деякий час замкну. Хорошого потрошку. Уже зрозуміло, що вони надмірно захопилися Африкою. Чого лише варте оте сонце, шия он досі пече. А леви? А запах крові? Виходить, кімната вловлювала телепатичні еманції дітей і відтворювала ту реальність, яку вони бажали. Хотіли левів — нате вам левів. Хотіли зебр — нате вам зебр. Сонце — буде і сонце. Жирафи — будь ласка. Смерть — маєте смерть».

Ось воно. Він замислено жував м'ясо, яке стіл дбайливо нарізав для нього. Думки про смерть. Та вони ж іще діти, куди їм думати про смерть? Хоча, ні, ці думки ніколи не приходять зарано. Ти сам, ще задовго до того як дізнався, що таке смерть, уже бажав її іншим. Лише два роки тобі було, як ти вже стріляв по людях з іграшкового пістолета.

Але тут, у цьому безкрайому спекотному африканському велді, жахливий кінець приходить від зубів лева, що рвуть тебе знову і знов.

— Куди ти?

Джордж не відповів. Зайнятий своїми думками, він ішов будинком, а попереду м'яким світлом загоралися лампи, що погасли, лише він зупинився біля дверей дитячої. Чоловік прислухався. Вдаліні почулося ревіння хижака.

Він відімкнув замок і відчинив двері. Щойно Джордж зайшов усередину, з-за горизонту савани долинув зойк. Потім знову гарикнули леви і все стихло.

Він зайшов в Африку. Минулого року Джордж безліч разів відчиняв ці двері й опинявся у Дивокраї поряд із Алісою і Масничним Котом¹, бачив Аладдіна і чарівного каганця², Гарбузоголового Джека з Країни Оз³ і Лікаря Дуліттла⁴; дивився на корову, що стрибала наче через справдешній місяць⁵, — все це було чудовим витвором світу уяви. А скільки разів він милувався Пегасом⁶, що витає у небі; як завмирав перед фонтанами червоних феєрверків і слухав янгольський спів? А зараз перед ним відкривалася Африка — жовта, розпечена піч з нестерпною спекою і смертю. Можливо, Лідія була права і їм треба відпочити від цієї фантазії, що ставала занадто

¹ Йдеться про знамениту повість-казку «Алісині пригоди у Дивокраї» англійського письменника і математика Льюїса Керрола (1832–1898), головна героїня якої — дівчинка Аліса — під час своїх неймовірних пригод у Дивокраї знайомиться із його чудернацькими мешканцями, зокрема і з Масничним Котом. У казці Керрола Масничний Кіт уславився своєю загадковою усмішкою та вмінням чезати, залишаючи на прощання лише свою усмішку.

² Аладдін, головний герой однойменної (інша назва — «Чарівний каганець») і водночас однієї із найзнаменитіших арабських казок, що входить у збірник «Тисяча й одна ніч», після небезпечних пригод стає заможним і щасливим, коли випускає із чарівного каганця джина, що виконує його бажання.

³ Гарбузоголовий Джек із Країни Оз — головний герой однойменної повісті американської дитячої письменниці Рут Пламлі Томпсон (1891–1976). Р. П. Томпсон після смерті Лаймена Френка Баума (1856–1919) — засновника знаменитої серії книг про країну Оз було запропоновано продовжити «озівську» серію. В результаті вона створила ще 21 повість (твір «Гарбузоголовий Джек з Країни Оз» — «Jack Pumpkinhead of Oz» вийшов друком у 1929 р. і був дев'ятим по рахунку твором письменниці). Згодом серію продовжили ряд інших письменників. Сам персонаж уперше з'явився на сторінках казки «Країна Оз» (1904), яка була продовженням «Дивовижного Чарівника із країни Оз» (1900) Л. Ф. Баума.

⁴ Лікар Дуліттл — головний герой серії дитячих книг англійського письменника Г'ю Джона Лофтінга (1886–1947).

⁵ Відсилання до віддавна популярного англійського дитячого віршика «Hey Diddle Diddle» (або «Hi Diddle Diddle», «The Cat and the Fiddle», чи «The Cow Jumped Over the Moon»). Подібна Корова, що стрибає через Місяць, фігурує і в знаменитій повісті «Мері Поппінс» (розділ «Корова-танцюристка») англійської письменниці Памели Ліндон Треверс (1906–1996). Вперше повість була видана у 1934 р.

⁶ Пегас (грец. Πήγασος, *Pegasos*) — у давньогрецькій міфології — чарівний крилатий кінь, улюбленець муз.

реалістичною для десятирічних дітей. Вправляти розум, тренуючи уяву, це, звичайно, добре, але як бути, якщо меткий дитячий розум сфокусувався лише на одній локації? Здається, ще місяць тому він чув ревіння левів, чий міцний запах відчувався аж у його кабінеті. Зайнятий роботою, він не звернув на це уваги.

Джордж Гедлі стояв один посеред африканської рівнини. Леви полишили тушу і тепер дивились на нього. Єдиним недоліком ілюзії були відчинені двері кімнати, крізь які в кінці темного коридору, ніби на фото в рамці, було видно дружину, котра, замислившись, вечеряла.

— Ідіть геть, — сказав він левам.

Але вони залишились.

Чоловік точно знав принцип дії кімнати. Ти посилаєш їй думку, вона обробляє отримані образи і відтворює їх, якими б вони не були.

— Покажи Аладдіна з каганцем, — наказав він.

Велд нікуди не зник, леви теж не мали наміру нікуди іти.

— Давай, кімнато! Я хочу бачити Аладдіна!

Жодної реакції. Леви і далі щось жували, трясучи коричневими гривами.

— Аладдін!

Він повернувся на кухню доїдати вечерю.

— Клята кімната, — поскаржився Джордж. — Не відповідає на команди.

— Або...

— Що або?

— Або не може відповісти, бо діти стільки думали про Африку, левів і вбивства, що її зацикліло.

— Можливо.

— Або Пітер її перепрограмував.

— Що?

— Ну, подлубався в механізмі і налаштував його на свій лад.

— Пітер у цьому не тямить.

— Він для своїх десяти років дуже розвинений. У нього коефіцієнт IQ¹...

— Та до чого тут...

— Привіт, мамо! Привіт, тату!

Гедлі наче за командою повернулися до дверей. Там стояли Пітер та Венді: рум'янець на всю щоку, очі — як голубий мармур; у светрах, що наскрізь пропахли озоном під час польоту на вертольоті.

¹ Коефіцієнт IQ (англ. *IQ* — *intelligence quotient*) — кількісна оцінка рівня інтелекту людини: рівень інтелекту відносно рівня інтелекту середньостатистичної людини такого ж віку. Визначається за допомогою спеціальних тестів.

— Ви саме встигли до вечері, — в один голос сказали батьки.
— Ми наїлися полуничним морозивом і хот-догами, — відповіли діти, тримаючись за руки. — Але можемо просто посидіти біля вас.
— Ану, ходіть, малята, розкажете мені про дитячу кімнату.
Брат із сестрою здивовано глипнули на батька, потім перезирнулись.
— Про дитячу?
— Звідкіля там Африка взялась і все таке, — з позірною веселістю продовжив батько.
— Не розумію, про що ти, — сказав Пітер.
— А ми от з вашою мамою щойно гуляли по Африці: як у тому оповіданні про Тома Свіфта й Електричного Лева¹.
— В дитячій нема ніякої Африки, — незворушно відповів син.
— Годі тобі, Пітере. Нам краще знати.
— Не пам'ятаю ніякої Африки, — повторив хлопчик, — а ти?
— Ні, — відповіла Венді.
— Побіжи глянь, тоді розкажеш нам.
Дівчинка послухалась брата.
— Венді, повернися негайно! — наказав Джордж, проте малої вже не було. Вогні в домі спалахували перед нею, немов зграйка світлячків. «Не встиг», — подумав Джордж, згадавши, що він забув замкнути дитячу після свого останнього візиту.
— Венді подивиться і все нам розкаже, — запевнив Пітер.
— Мені не треба нічого показувати, я все і так бачив.
— Я впевнений, що ти помиляєшся, тату.
— Не помиляюся, Пітере. Пішли глянемо.
Але ніхто нікуди не пішов, бо Венді вже повернулась.
— Немає там ніякої Африки, — сказала вона, засапавшись.
— Ну, це ми зараз побачимо, — мовив Джордж Гедлі, і вся родина рушила до дитячої кімнати.

¹ Посилання на серію книг для підлітків «Том Свіфт і...», що виходили друком у США із початку ХХ ст. Перші книги про Тома Свіфта були видані у 1910 році видавництвом *Stratemeyer Syndicate*. Над книгами працював колектив авторів під спільним псевдонімом *Victor Appleton*. Загалом було видано п'ять серій: перша серія — 1910–1941; у другій серії (1954–1971, де головним героєм стає Том Свіфт молодший, син винахідника, як і в першій, ідеться про науково-технічні відкриття та винаходи героя, а також пов'язані з ними пригоди; третя серія (1981–1984) присвячена космічним подорожам; події четвертої (1991–1993) і п'ятої (2006–2007) знову відбуваються на Землі. Хоча назви кількох книг серії і пов'язані з електрикою («Tom Swift and His Electric Runabout» — «Том Світ і його електричний мандрівник», 1910; «Tom Swift and His Electric Rifle» — «Том Свіфт і його електрична гвинтівка», 1911; «Tom Swift and His Electric Locomotive» — «Том Свіфт і його електричний локомотив», 1922), але книги «Том Свіфт та електричний лев» насправді не існувало.

ЗМІСТ

Ілюстрований Чоловік. Пролог. <i>Переклала Ірина Бондаренко</i>	5
Велд. <i>Переклав Сергій Стець</i>	10
Калейдоскоп. <i>Переклала Марта Щавурська</i>	25
Часи змінилися. <i>Переклала Ірина Бондаренко</i>	33
Шосе. <i>Переклала Ірина Бондаренко</i>	46
Чоловік. <i>Переклала Олена Венгер</i>	50
Вічний дощ. <i>Переклав Сергій Стець</i>	62
Космонавт. <i>Переклала Марія Шурпик</i>	74
Вогненні кулі. <i>Переклав Сергій Стець</i>	85
Ніч перед кінцем світу. <i>Переклав Сергій Стець</i>	102
Вигнанці. <i>Переклала Ірина Бондаренко</i>	106
Ні дня, ні ночі. <i>Переклав Сергій Стець</i>	122
Лис і ліс. <i>Переклала Марта Щавурська</i>	131
Прибулець. <i>Переклала Ірина Бондаренко</i>	147
Бетонімішалка. <i>Переклала Ірина Бондаренко</i>	160
Корпорація «Маріонетки». <i>Переклав Сергій Стець</i>	180
Місто. <i>Переклав Сергій Стець</i>	187
Година вторгнення. <i>Переклала Ірина Бондаренко</i>	194
Ракета. <i>Переклала Марта Щавурська</i>	204
Епілог. <i>Переклала Ірина Бондаренко</i>	214